

ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

ТВО начальника Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

полковник

18 09 2020

Олександр ПРИЛІПКО

ПРОГРАМА

**додаatkового вступного іспиту до ад'юнктури зі спеціальності
053 ПСИХОЛОГІЯ**

Обговорено на засіданні кафедри військової психології та педагогіки Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка 06.04.2020

Протокол № 12

Затверджено Вченою Радою Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка 15.04.2020

Протокол № 10

ПЕРЕДМОВА

Програма підготовки до вступу в ад'юнктуру на **спеціальність 053 – "Психологія"** покликана забезпечити засвоєння специфіки психолого-педагогічного знання з військової психології. Запропонована програма створена на основі досягнень із психологічної науки взагалі та військової психології, зокрема, враховує зростаючий попит на відповідних фахівців у Збройних Силах України.

Додатковий вступний іспит може бути призначений вступникам, які вступають до аспірантури (ад'юнктури) з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста).

Додатковий вступний іспит передує вступним іспитам з іноземної мови та спеціальності.

Програма додаткового іспиту відображає загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань претендентів для вступу до ад'юнктури.

На основі цієї програми складається перелік питань додаткового іспиту і формуються екзаменаційні білети.

Головна мета вступного іспиту (співбесіди) – це перевірка знань, виявлення навичок і вмінь застосувати здобуті знання в науковому дослідженні. Вступник на іспиті (співбесіді) повинен володіти знаннями щодо історії вітчизняної та зарубіжної психології діяльності в особливих умовах, основних понять, законів та теорії психології діяльності в особливих умовах, основних останніх наукових здобутків психології діяльності в особливих умовах, володіння основними методами дослідження основних проблем психології діяльності в особливих умовах, основних проявів індивідуальних психічних та колективних соціально-психологічних явищ у процесі введення бойових дій, несення бойового чергування та бойової підготовки, основних правил та вимог проведення психологічного дослідження, основних проблем психології діяльності в особливих умовах.

Вступники подають реферат на кафедру до подачі документів для вступу до ад'юнктури.

Іспити відбуваються відповідно до затверджених програм вступних іспитів за білетами або у формі співбесіди. Для підготовки відповіді вступник використовує екзаменаційні листи, які після іспиту зберігаються в його особовій справі.

Стосовно кожного вступника заповнюється протокол іспиту, в який заносяться основні питання, що були в білеті, а також додаткові, які були задані в процесі іспиту з актуальних проблем обраної наукової спеціальності й теми реферату. У протоколі виставляються окремо оцінки відповідей на основні питання білета та загальна оцінка знань вступника.

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади "психології діяльності в особливих умовах"

Військова діяльність як різновид діяльності в особливих умовах. Основні види діяльності: гра, навчання та праця.

Особливості діяльності в екстремальних умовах. Вплив стрес-факторів бойової діяльності на психіку людини.

Психологічне супроводження військової діяльності.

Поняття "особистість" у військовій психології.

Основні фактори формування особистості військовослужбовця.

Психологічна структура особистості військовослужбовця. Особливості прояву психіки особистості у процесі діяльності в особливих умовах.

Пізнавальна сфера психіки військовослужбовця та її розвиток у військовій діяльності. Поняття та природа відчуття, сприйняття, уявлення, пам'яті, мови, уваги, мислення. Основні процеси пам'яті та їх сутність. Мислення, його форми й операції.

Емоційно-вольова сфера особистості військовослужбовця та її загартовування в умовах військової служби. Характеристика емоцій людини. Емоції і почуття. Керування емоціями. Особливості та форми прояву емоцій у різних видах військової діяльності, у бойовій обстановці. Психічні стани. Методика вивчення та врахування психічних станів в підлеглих. Воля, її взаємозв'язок з іншими психічними процесами і властивостями людини.

Провідні психічні властивості особистості військовослужбовця та їх вплив на формування провідних рис захисника Батьківщини.

Темперамент. Типи вищої нервової діяльності й темперамент. Класифікація темпераментів та їх психологічна характеристика. Методика вивчення та врахування особливостей темпераментів у військовослужбовців у різних видах військової діяльності, в індивідуально-виховній роботі. Поняття характеру в психології. Характер і темперамент. Здібності та діяльність. Структура здібностей.

Проблема малої групи в соціальній і військовій психології.

Соціально-психологічні характеристики військового колективу.

Колективний настрій, властивості, види колективних настроїв.

Особливості прояву соціально-психологічних характеристик групи в колективній діяльності в особливих умовах.

Спілкування як основна психологічна проблема управління та функціонування колективу. Характеристика взаємин у військовому колективі.

Конфлікти у військовому середовищі. Сутність і психологічна характеристика конфліктів. Причини виникнення конфліктів у військових підрозділах.

Розділ 2. Прикладні аспекти психології діяльності в особливих умовах

Морально-психологічне забезпечення бойової підготовки у військах: сутність, завдання, зміст, методи та форми.

Роль і місце морально-психологічного забезпечення вирішення завдань щодо надбання і підвищення знань та удосконалення бойової майстерності військовослужбовців.

Проблеми морально-психологічного забезпечення виконання завдань служби військ та шляхи їх подолання на сучасному етапі.

Роль і місце морально-психологічного забезпечення виконання основних завдань бойової, мобілізаційної готовності та навчання військовослужбовців. Види навчання військовослужбовців та зміст їх морально-психологічного забезпечення.

Сутність, зміст та напрямки морально-психологічного забезпечення введення бойових дій.

Морально-психологічні особливості завдань служби військ та їх зміст. Вимоги до удосконалення та підвищення служби військ на сучасному етапі.

Зміст і головна мета щодо морально-психологічного забезпечення виконання завдань служби військ. Завдання та службові обов'язки командирів, офіцерів з організації та проведення морально-психологічного забезпечення служби військ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Балашова С.П., Кирик В.Л., Лисюк С.Г. Основи психології та педагогіки: Навчально-методичний посібник для курсантів ВВНЗ. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2005. 158с.

2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. К., 1989.
3. Військове виховання: історія, теорія та методика. Навчальний посібник. К. : "GraphicDesign", 2002. 560 с.
4. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии. М., 1986.
5. Годфруа Ж. Что такое психология: в 2-х т. М., 1992.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997.
7. Корнеев М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник. К. : 1995. 304 с.
8. Корольчук М.С. Актуальні проблеми психофізіології військової діяльності. К.: КВГІ, 1996.
9. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. "Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник". К.: Ніка-центр, 2006. 576 с.
10. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ за заг. ред. М.С.Корольчука. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2004. 400 с.
11. Короткий психологічний словник / за ред. В.І.Войтка. К.: Вища шк., 1976.
12. Краткий психологический словарь. М., 1985.
13. Кубіцький С.О., Черняк А.І., Дубровинський Г.Р., Васильєв С.П. Основи загальної та військової психології і педагогіки: Навчальний посібник. К. : ВПЦ "Київський університет", 2006.
14. Методичні рекомендації командирам, штабам, органам з гуманітарних питань щодо профілактики та попередження суїцидальних проявів серед військовослужбовців: Методичний посібник / ГШЗСУ України. К., 2004.
15. Немов Р.С. Психология. в 3-х книгах. М., 1998.
16. Общая психодіагностика / подред. А.А. Бодалева, В.В. Столина. М., 1982.
17. Общая психология / подред. Петровского А.В. Москва, 1986.
18. Основи психології: Підручник / за заг. ред. О.В.Киричука, О.В. Роменця. К., 1995.
19. Психология: Словарь / подобщ. ред. А.В.Петровского, М.Г.Ярошевского / 3-е изд. М.: Политиздат, 1998.
20. Психологічна робота у підрозділі : Методичний посібник. ГШ ЗСУ України. К., 2004.
21. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. в 2-х т. М., 1989.
22. Система роботи військового психолога щодо забезпечення військової дисципліни : Методичний посібник. ГШ ЗС України. К., 2005.

23. Хрестоматія по военній психології. Рига, 1987.
24. Ягупов В.В. Військова й соціальна психологія: Навчальний посібник. К., 2000. 522 с.
25. Ягупов В.В. Військова і соціальна психологія: Навчальний посібник. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2000. 522 с.
26. Ягупов В.В. Військова психологія: Підручник. К.: Тандем, 2004. 656 с.
27. Ягупов В.В. Морально-психологічне забезпечення. К., 2002. 349 с.
28. Ягупов В.В. Теорія і методика військового навчання. К.: Тандем, 2000. 380 с.
29. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 14.03.2016 № 109 "Про затвердження Тимчасової настанови з морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України".
30. ТЛГ від 17.11.2016 № 354/495 "Організаційно-методичні вказівки щодо організації морально-психологічного забезпечення у Збройних Силах України у 2017 році".
31. Тимчасова інструкція щодо організації психологічного супроводження та психологічного відновлення військовослужбовців. К.: МОУ, 2015.
32. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 04.12.14 року № 317 "Про затвердження Положення про Психологічну службу Збройних Сил України".
33. Наказ МОУ від 10.12.2014 № 883 "Про затвердження Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України".
34. Алгоритм роботи військового психолога щодо психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України (методичні рекомендації) / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. Центр гуманітарних проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, В.В. Поливанюк, О.В. Еверт. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. 147 с.
35. Психологія бою: діяльність командира підрозділу щодо підтримання морально-психологічного стану особового складу в ході бойових дій: навчально-методичний посібник / А.М. Романишин, О.В. Бойко, Д.В. Богородицький "та ін.". Львів: НАСВ, 2015. 322 с.
36. Караяни А.Г., Сыромятников И.В. Прикладная военная психология. СПб.: Питер, 2012. 480 с.

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЗНАНЬ
на додатковому вступному іспиті до ад'юнктури за спеціальністю
053 ПСИХОЛОГІЯ

Оцінювання знань відбувається за двобальною шкалою: "зараховано" або "не зараховано".

У тому випадку, коли за додаткове вступне випробування вступник отримав оцінку "не зараховано", він не допускається до наступного вступного іспиту і позбавляється права брати участь у конкурсі.

Начальник кафедри військової педагогіки
та психології
кандидат психологічних наук

полковник

Наталія МАСЬ

ПРОГРАМУ РОЗРОБИЛИ:

доктор психологічних наук, професор

Олександр САФІН

кандидат психологічних наук

полковник

Наталія МАСЬ